

Datum

2026-03-10

Adress

205 80 Malmö

Diarienummer

FSN-2026-65

Yttrande

Till

Stadsrevisionen Malmö

**Uppföljning - Effekter av avtalet om
ansvarsfördelning och utveckling avseende
hälso- och sjukvården i Skåne
SR-2025-183**

Funktionsstödsnämnden lämnar följande yttrande:

Sammanfattning

Funktionsstödsnämnden har 2022 och 2023 yttrat sig avseende revisionsrapporter om uppföljningen av avtalet om ansvarsfördelning och utveckling avseende hälso- och sjukvården i Malmö stad. I detta yttrande kommenterar funktionsstödsnämnden de punkter där revisionen anger att ändamålsenligheten kan förbättras.

Yttrande

Funktionsstödsnämnden har i november 2022 och augusti 2023 yttrat sig avseende revisionsrapporter om uppföljningen av avtalet om ansvarsfördelning och utveckling avseende hälso- och sjukvården i Malmö stad. I detta yttrande kommenterar funktionsstödsnämnden de punkter där revisionen anger att ändamålsenligheten kan förbättras. Dispositionen i yttrandet följer dispositionen i revisionsrapportens samlade bedömning (avsnitt 4, sid. 26).

Såsom revisionen konstaterar, har ett gediget arbete vidtagits (av såväl funktionsstödsnämnden som hälsa-, vård- och omsorgsnämnden) för förbättringar inom de granskade områdena. Rapporten redogör utförligt för de åtgärder som funktionsstödsnämnden tidigare har redovisat, samt konstaterar att avtalets intentioner är på god väg att uppfyllas genom de strukturella förbättringar som har inletts.

Revisionens rekommendationer är:

- Vidta åtgärder för att stärka styrning och ansvarsfördelning kopplat till hälso- och sjukvårdsavtalet, särskilt inom de delar av avtalet där brister fortfarande kvarstår, såsom läkarmedverkan, rehabilitering, psykisk funktionsnedsättning och egenvård.
- Utveckla en mer systematisk uppföljning av hälso- och sjukvårdsavtalet, så att den i högre grad har sin utgångspunkt i avtalets intentioner och därmed kan utgöra ett ändamålsenligt underlag för styrning, prioritering och analys inom samtliga avtalsområden.
- Säkerställ ett ökat genomslag i den operativa verksamheten genom att befintliga strukturer och arbetssätt tillämpas mer konsekvent och systematiskt.

Inledning

Sedan 2023 har en organisationsförändring inom nämndens hälso- och sjukvårdsverksamhet ägt rum. Berörd verksamhet anser att den har påverkat personcentrering och det nära vårdarbetet positivt.

Nio verksamheter arbetar, i linje med funktionsstödsförvaltningens program för vård och omsorg vid kognitiv sjukdom/demenssjukdom, med BPSD-registret (beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom). Implementering av registret kräver utbildning av all berörd personal. Under våren 2026 kommer ytterligare två verksamheter att genomgå utbildningen kring BPSD-registret och planen är att utbilda ytterligare verksamheter under hösten 2026, beroende på behoven hos verksamheterna.

Inom funktionsstödsnämndens ansvarsområde finns två Stjärnmärkta verksamheter och ytterligare två kommer sannolikt att bli Stjärnmärkta under våren 2026. Stjärnmärkt är en utbildningsmodell från Svenskt Demenscentrum som syftar till att ge personalen kunskap och verktyg för att utveckla det personcentrerade arbetet. När minst 80 procent av personalen genomfört utbildningen och verksamheten arbetar utifrån utbildningsmodellens intentioner blir den Stjärnmärkt. Stjärnmärkningen omprövas årligen.

Personcentrerade arbetssätt ökar förutsättningarna för en god, säker och nära vård. Individanpassning och personcentrering ska därför vara en självklar del av det systematiska kvalitetsarbetet och patientsäkerhetsarbetet i funktionsstödsnämndens verksamheter.

Läkarmedverkan i kommunal hälso- och sjukvård

Enligt revisionen bedöms funktionsstödsnämndens verksamheter inte vara helt ändamålsenliga. Enligt revisionen kvarstår utmaningar kopplade till otydlig ansvarsfördelning och variationer i samverkan mellan offentliga och privata vårdgivare, vilket försvårar ett enhetligt arbetssätt.

Funktionsstödsnämndens verksamheter har utvecklat samarbetet med den regionala primärvården och antalet kontaktvårdcentraler har ökat från tolv (2023) till 16 (2025). Kontaktvårdcentraler är viktiga för att säkerställa kontinuiteten för patienterna, samt stärker möjligheterna för regionens vårdgivare att få ökad kompetens kring funktionsstödsnämndens målgrupper. Samarbetet ser olika ut för olika verksamheter. Vid vissa LSS-boenden har en och samma läkare ansvar för samtliga patienter och samverkar regelbundet med boendet genom fysiska läkarbesök eller telefonmöten. För samtliga patienter på dessa boenden finns samordnad individuell plan (SIP) och den regionala primärvården gör regelbundet hälsoundersökningar. För övriga boenden finns andra samarbetsformer, till exempel regelbundna möten med vårdcentral. Funktionsstödsnämndens berörda verksamheter har VIP-telefonnummer till samtliga vårdcentraler.

Genomförda hälsoundersökningar vid funktionsstödsnämndens berörda verksamheter har statistiskt sett ökat markant sedan 2023. År 2023 genomfördes 75 hälsoundersökningar vid två vårdcentraler. År 2024 genomfördes totalt 429 undersökningar vid 15 vårdcentraler och under 2025 genomfördes totalt 498 undersökningar vid 13 vårdcentraler. Inför läkarbesök sker samordning mellan vårdcentral och verksamhet. Det finns informationsmaterial och bildstöd för patienterna.

Samverkansmöten med externa vårdgivare såsom rättspsykiatri och psykosmottagningar sker som tidigare regelbundet (en till två gånger per termin).

Regionen har via Råd och stöd-samarbetet genomfört riktade utbildningar för legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal i funktionsstödsnämndens hälso- och sjukvårdsverksamhet. Under 2025 gavs tre utbildningar inom området psykiatri för legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal, samt två utbildningar med rehabiliteringsfokus för arbetsterapeuter och fysioterapeuter.

Vidare har funktionsstödsnämndens hälso- och sjukvårdsverksamhet medverkat i två pilotprojekt med regionen. Båda är numera etablerade arbetssätt. Ett projekt, som pågick under 2021–2022, var intravenös antibiotikabehandling i hemmet. Detta projekt resulterade i en samverkansrutin samt en checklista/riskbedömning med de punkter som bör beaktas inför varje enskild vårdinsats. Det andra pilotprojektet avsåg en ny

struktur för teamsamverkan mellan Malmö stad och regionens primärvård vid nydiagnostiserad demens. Detta projekt genomfördes 2024.

Arbetet fortsätter under 2026 med målsättningen att öka antalet kontaktvårdcentraler samt säkerställa återkommande hälsoundersökningar. Detta innebär även att arbetet med SIP kommer att utvecklas vid behov. Uppföljning sker inom ramen för funktionsstödsförvaltningens ordinarie kvalitetsuppföljning.

Rehabiliteringsområdet

I revisionen framkommer att rehabiliteringsområdet har stärkts genom regionala och lokala utvecklingsinsatser. Arbetet har professionaliserats genom nätverk mellan arbetsterapeuter och fysioterapeuter, samt organisatoriska förändringar i kommunen som samlat kompetensen inom rehabiliteringsområdet. Det har skapat bättre förutsättningar för samverkan, kompetensförsörjning och kontinuitet. Revisionen uppger att tidigare brister kopplade till bemanning och ansvarsfördelning delvis har åtgärdats och samverkan med regionen har fördjupats. Samtidigt nämner revisionen att det kvarstår behov av att utveckla uppföljning, säkerställa enhetliga arbetssätt och hantera ökade behov i vissa målgrupper.

Revisionen visar att insatser kopplade till fysisk aktivitet på recept (FaR) används som exempel på metoder för att följa upp resultat. Samtidigt framkommer det i revisionen att arbetet med uppföljning behöver utvecklas vidare. Som en del i det hälsofrämjande arbetet har funktionsstödsnämndens hälso- och sjukvårdsverksamhet under 2025 fortsatt främja fysisk aktivitet. En bred implementeringsinsats av FaR har genomförts utifrån Folkhälsomyndighetens implementeringsmodell, i samverkan med Socialstyrelsen. Totalt har 27 FaR utfärdats under 2025 i jämförelse med fem under 2024. Dessutom har 26 uppföljningar och 78 rådgivande samtal genomförts. Fysioterapeuterna står fortsatt för den största delen av insatserna kring FaR men även arbetsterapeuterna har påbörjat att utfärda recept. Uppföljning av effekten av förskrivning av FaR sker tätare i början och glesas därefter ut. Det har inte varit möjligt för funktionsstödsnämndens hälso- och sjukvårdsverksamhet att utvärdera effekten med de evidensbaserade instrument som finns för att utvärdera FaR, då dessa inte är anpassade för målgruppen. Effekten utvärderas i stället med hjälp av en aktivitetsbok som utgår från patientens rörelseutveckling och är anpassad för målgruppen.

Funktionsstödsnämndens hälso- och sjukvårdsverksamhet har förstärkts ytterligare inom ramen för den råd- och stödutbildning som anordnades under 2025. Det anordnades tre utbildningstillfällen för legitimerad personal om psykiatriska diagnoser och tillstånd. Under hösten erbjöds två utbildningstillfällen särskilt för arbetsterapeuter och fysioterapeuter, med fokus på rehabilitering efter axelskador samt spasticitet i hand och arm.

En arbetsterapeut från funktionsstödsnämndens hälso- och sjukvårdsverksamhet deltar i en arbetsgrupp som planerar ta fram en utbildning för arbetsterapeuter i kommunen gällande grundläggande handrehabilitering – undersökning och behandling. Ett samarbete har inletts med en regional rehabiliteringsenhet, och en checklista för händer har tagits fram för att tidigt uppmärksamma behov av handrehabilitering. Uppföljning sker kontinuerligt med tydlig ansvarsfördelning och återkopplas till Delregional samverkansgrupp rehabilitering.

Funktionsstödsnämndens berörda verksamheter har uppmärksammat att samordnad individuell plan (SIP) inte fylls i av regionens företrädare, oftast primärvården. Medicinskt ansvarig för rehabilitering har lyft problematiken i SVU-nätverket (samverkan vid utskrivning) Sydväst. Vidare anser berörda verksamheter att det är svårt att etablera samarbete med regional habilitering, framför allt när det finns ett behov av logopedier. Det finns ett behov av bättre samordning, framför allt avseende kommunikationshjälpmedel, eftersom det idag är oklart vilken aktör som ansvarar för att tillhandahålla teknologiska hjälpmedel. Med anledning av nytt regelverk och centrala beslut har kommunen avvecklat stora delar av sitt sortiment av kommunikationshjälpmedel och regionen erbjuder endast högteknologiska.

Revisionen uppger att den delregionala samverkansgruppen för rehabilitering har identifierat behov av kompetenshöjande insatser, bland annat avseende frågor som rör egenvård. Funktionsstödsnämnden instämmer i denna bedömning och konstaterar att regionen inte genomför egenvårdsbedömningar eller utfärdar egenvårdsintyg för patienter som är i behov av stöd, exempelvis av personlig assistent, i samband med egenvård i form av rehabilitering. Patienten erhåller information och instruktioner, men något egenvårdsintyg tillhandahålls inte (se även avsnitt om egenvård nedan).

Funktionsstödsnämndens hälso- och sjukvårdsverksamhet har under 2025 omorganiserats och är nu indelad i geografiska områden, där sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter arbetar tillsammans. Geografisk närhet skapar bättre förutsättningar för fysisk närvaro i verksamheterna vilket ger ökad kännedom om patienter och medarbetare där. Interprofessionellt samarbete ökar möjligheterna till gemensamt lärande och spridande av kunskap.

Habiliterande insatser genomförs fortfarande inom daglig verksamhet, med stöd av övergripande arbetsterapeuter som inte är anställda i hälso- och sjukvårdsverksamheten men som har god och tät kontakt med sina kollegor vid komplexa ärenden.

Funktionsstödsnämndens verksamheter, i samarbete med hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen, lyfter samt driver förbättringsåtgärder i delregional vårdssamverkan och andra relevanta samverkansgrupper mellan kommunen och

regionen. Detta görs med målsättningen att utveckla arbetssätt i samverkan, för att möta målgruppens behov på ett optimalt sätt nu och framöver.

Samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning

Enligt revisionen bedöms funktionsstödsnämndens verksamheter inte vara helt ändamålsenliga, det kvarstår enligt revisionen utmaningar kopplade till vårdövergångar och ökande vårdtyngd inom målgruppen.

Funktionsstödsnämnden instämmer i att det finns utmaningar i vårdövergångar. Det finns brister i följsamheten till processen för samordning vid utskrivning (SVU). Funktionsstödsnämndens berörda verksamheter påtalar att framför allt psykiatri brister i att följa SVU-processen, samt är svårtillgängliga för såväl patienter som hälso- och sjukvårdspersonal i kommunen. I detta sammanhang vill funktionsstödsnämnden också påtala brister i följsamheten till Mina planer, framför allt gällande hälso- och sjukvård till barn. Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och Habiliteringsmottagningen barn och unga följer inte rutiner kring Mina planer. Skolan har inte löst frågan kring sekretess i Mina planer. Funktionsstödsnämndens verksamheter avser fortsätta driva frågor kring förbättringar i vårdövergångar och samverkan.

Funktionsstödsnämndens berörda verksamheter ser en ökande belastning, eftersom antalet brukare/patienter med behov av flexibla sociala insatser ökar. Målgruppen blir också allt äldre, vilket medför att allt fler drabbas av åldrandets sjukdomar och funktionsnedsättningar. I verksamheternas uppsökande, förebyggande och flexibla arbetssätt ingår även suicidprevention, då teamet intensifierar insatser när brukaren/patienten sviktar i sitt psykiska mående. Verksamheterna arbetar även med anhöriga och i de fall det finns barn kan deras behov fångas upp i ett tidigt skede. Utvecklingen i relation till de ökade behoven följs inom ramen för den ordinarie verksamhetsplaneringen.

Funktionsstödsnämndens verksamheter för socialpsykiatri arbetar sedan tidigare enligt FACT-modellen (Flexible Assertive Community Treatment) i team med öppenvård psykiatri inriktning psykos. Detta integrerade arbetssätt har bland annat halverat antalet vårddygn (2023) inom heldygnsvården. Antalet inläggningar enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) minskade med nära två tredjedelar och antalet vårddagar med psykiatrisk tvångsvård minskade med en dryg tredjedel (2023). Detta positiva resultat har hållit i sig över tid. Under 2023 förde funktionsstödsnämndens berörda verksamhet dialog med vuxenpsykiatri kring start av ett FACT-team inom detta område. Dock uppgav vuxenpsykiatri då att de saknade förutsättningar och resurser för detta.

Boenden enligt SoL och LSS har ett etablerat samarbete med verksamhetscheferna för område psykos i regionen. Nuvarande samverkansavtal löper ut 1 juni 2026 och kommer att förlängas.

Egenvård

Enligt revisionen bedöms funktionsstödsnämndens verksamheter inte vara ändamålsenliga avseende egenvård. En Skånegemensam rutin för egenvård har tagits fram, vilket har gett en tydligare struktur och förbättrade förutsättningar för ett mer enhetligt arbetssätt. Arbetet fungerar enligt revisionen väl för vuxna patienter, men det finns kvarstående brister inom LSS-verksamheter för barn och unga, där överlämning och samordning inte fungerar fullt ut, samt behov av fortsatt kompetenshöjning och tydligare ansvarsfördelning i vissa verksamheter.

Under hösten 2025 beslutade funktionsstödsnämnden att egenvård ska ingå i de verksamheter som bedrivs inom nämndens ansvarsområde. I detta ingår att säkerställa att den personal som ska ge stöd vid egenvård har den utbildning och kunskap som behövs för uppdraget.

Funktionsstödsnämnden instämmer i revisionens uppfattning att samordningen kring egenvård inte fungerar fullt ut. Av den Skånegemensamma rutinen för egenvård framgår att en egenvårdsbedömning för barn kräver samråd, via kontakt eller samordnad individuell plan (SIP), med barnets vårdnadshavare och ansvarig för den verksamhet som ska ge stöd vid egenvården. Den som bedömer om egenvård ansvarar för att bedömningen är patientsäker och att samordning sker. I rutinen tydliggörs att föräldrar och vårdnadshavare inte kan ge uppdrag till personal att ge till exempel läkemedel till barnet och att det är vårdnadshavares ansvar att återkoppla till behandlande hälso- och sjukvårdspersonal vid behov. Egenvård är ett område där det förekommer brister och som särskilt behöver lyftas med regionens berörda hälso- och sjukvårdspersonal.

Brister i egenvårdsintyg syns i rapporterade kvalitetsavvikelser från korttidsverksamheter och kolloverksamheter för barn och unga. Det finns otydligheter som leder till osäkerhet vid stöd vid egenvård. Vid förändring ska ny egenvårdsbedömning göras. I praktiken fungerar inte detta, eftersom korttidsboenden och kolloverksamheter inte får uppdaterade egenvårdsintyg vid förändring av läkemedelsordinationer. Därtill saknas uppföljning och omprövning av egenvårdsbedömningar. Funktionsstödsförvaltningen arbetar därför med riktade insatser för att säkerställa att egenvårdsintygen är ändamålsenliga och uppdaterade samt att rutiner är upprättade och kommunicerade. Berörda verksamheter planerar att initiera en dialog med region Skånes representanter vid barn- och ungdomspsykiatri (BUP) samt habiliteringsmottagning barn och unga för att tydliggöra

ansvarsfördelningen och hitta gemensamma strukturer för samordning. Funktionsstödsnämnden bedömer att dialogen och vidare samarbete kommer att ge ökad tydlighet i uppdragen och därigenom öka kvalitet och säkerhet vid egenvård.

Funktionsstödsnämndens berörda verksamheter planerar under vintern 2025/2026 kompetenshöjande insatser för att säkerställa att personalen som ska ge stöd vid utförandet av egenvård har tillräcklig kunskap och kompetens för uppdraget. Utbildare, medicinsk ansvarig sjuksköterska, kvalitetsutvecklare samt sektionschefer för korttidsvistelser och kolloverksamhet för barn och ungdomar samarbetar i detta arbete.

Region Skåne har, via vårdssamverkans beredningsgrupp, fått i uppdrag att undersöka hur regionens verksamheter upplever samsyn, samverkan och tolkningen av den Skånegemensamma rutinen för egenvård. Därefter planeras insatser för att öka samsyn kring och följsamhet till rutinen, med fokus på patientsäkerhet och nära vård. Funktionsstödsnämndens hälso- och sjukvårdsverksamhet kommer att bevaka och medverka i dessa insatser för att säkerställa patientsäkerheten.

Uppföljning av hälso- och sjukvårdsavtalet

Enligt revisionen bedöms funktionsstödsnämndens verksamheter inte vara helt ändamålsenliga avseende uppföljning av hälso- och sjukvårdsavtalet. Enligt revisionen saknas fortfarande en samlad och tydlig struktur för hur avtalet i dess helhet ska följas upp, ansvarsfördelningen upplevs som otydlig och indikatorerna fångar inte patient- och närståendeperspektivet i tillräcklig grad.

Funktionsstödsnämnden instämmer i revisionens bedömning, men konstaterar samtidigt att samarbetet har förbättrats. Regionen och de skånska kommunerna inledde under 2025 ett arbete med att ta fram ett gemensamt ramverk för uppföljning av utvecklingen mot en nära vård i Skåne. En prototyp är framtagen för testning. Nyckeltalen kommer att följas i delregional samverkan och utvecklas vidare efter hand.

Under 2025 har en studie om upplevd delaktighet i vården på LSS-boenden genomförts av funktionsstödsförvaltningen. Funktionsstödsnämndens hälso- och sjukvårdsverksamhet kommer att använda sig av resultatet för att ytterligare utveckla arbetet för patienters delaktighet.

Under 2026 kommer funktionsstödsnämndens LSS-boenden att genomföra Enhetsundersökning LSS inom ramen för Öppna jämförelser. I enkäten ingår bland annat frågor kring brukarinflytande, rutiner för att säkerställa tillgången till hälso- och sjukvård och samverkan kring förskrivning av hjälpmedel. Funktionsstödsnämnden bedömer att resultatet av undersökningen kommer att vara en viktig del i förbättringsarbetet avseende uppfyllande av hälso- och sjukvårdsavtalets intentioner.

Funktionsstödsförvaltningen kommer även att fortsätta utveckla den systematiska uppföljningen av hälso- och sjukvårdsavtalet i dialog med regionen och övriga skånska kommuner. Uppföljningen kommer att integreras i förvaltningens ordinarie kvalitetsarbete, utgöra underlag för analys och prioriteringar i verksamheterna och återrapporteras till funktionsstödsnämnden vid årets slut

Funktionsstödsnämnden vill slutligen påtala att en ökad ändamålsenlighet är beroende av att samarbetet med regionen fungerar på alla nivåer.

Ordförande

Roko Kursar

Ansvarig utredare

Moana Zillén

Reservationer och särskilda yttranden

Malin Ahlström (M), Lise-Lott Douhane (M), Joakim Larsson (M), Björn Lenander (M) och Karin Leo (M) lämnar ett särskilt yttrande i ärendet. (se Bilaga 1)